

23.06.2022

Dnro 1105/03.04.04.04.33/2022

Dnro 1116/03.04.04.04.33/2022

Asia

Kaivostoiminta

Valittajat

Merit Enckell
Sonja Linnala
Antti Aalto
Jari Kinnunen
Marko Sjöstedt
Elvi Heiskanen
Kauko Heiskanen
Pertti Kyyrönen
Jukka Matero
Vesa Sarén
Hannu Aumanen

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry
Kansalaisten kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry
Juha Kainulainen

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 20.4.2022 lupatunnus VA2022:0011

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on hyväksynyt Mineral Exploration Network (Suomi) Oy:n varausilmoituksen. Varausalue sijaitsee Juuan, Lieksan, Polvijärven, Kontiolahden ja Joensuun alueella. Varauksen viimeinen voimassaolopäivä on 14.3.2023.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Merit Enckellin ja hänen asiakumppaneidensa valitus

Päätös on kumottava ja asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Päätöksen perustelut ovat riittämättömät ottaen huomioon, että varausilmoitus kohdistuu Suomen kansallismaisemaan kuuluvalla alueella, jolla on merkittäviä luonto-, maisema- ja historiallisia arvoja. Malminetsintäluvan hylkäämiselle on useita perusteita, joita viranomainen ei ole selvittänyt. Selvittämättä on muun ohella jäänyt, onko varaajalla edellytyksiä suoriutua malminetsinnästä ilmoituksen kohteena olevalla alueella ja aiheuttaako varaajan toiselle vuodelle esittämä suunnitelma haittaa, häiriötä tai vahinkoa varausalueelle. Varaajalle ei ole selvennetty kaivoslain vaatimuksia malminetsinnän toteuttamiseksi. Päätöksessä ei ole käsitelty kaivoslain 10 §:n mukaisia malminetsinnän oikeusvaikutuksia eikä lain 11–14 §:n vaatimuksia.

Valituskirjelmästä ilmenee, että valittajat ovat varausalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajia.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry:n ja asiakumppaneiden valitus

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä. Toissijaisesti päätös on kumottava ja asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä. Valittajien oikeudenkäyntikulut on korvattava.

Valittajat ovat asianosaisia asiassa, koska varausilmoituksella on hyväksytty laajuudeltaan ja haitallisuudeltaan malminetsintäluvaa edellyttävää uraani- ja toriumesiintymien tutkimusta. Varausilmoituksen perusteella tehtävä malminetsintä tunnettujen ja uusien uraniesiintymien sekä suljetun uraani- ja toriumkaivoksen alueella ja varaajan malminetsintäluvien rajoja venyttävä toiminta aiheuttavat haittoja ja riskejä, jotka vaikuttavat valittajien etuun.

Tukes ei ole perustellut päätöstä ja selvittänyt asiaa hallintolain edellyttämällä tavalla. Tukes on hyväksynyt varauksen, mutta ei ole tiedostanut alueen tunnettuja uraniesiintymiä ja pyytänyt lausuntoa Säteilyturvakeskukselta. Näytteenotto Paukkajanvaaran hylätyn uraani- ja toriumkaivoksen louhos- ja jätealueilla aiheuttaa haittaa ja vaaraa esimerkiksi sienten ja kalojen käyttäjille. Tutkimustoiminnan laajuus ja uraanin vaarallisuus tarkoittaa, ettei malminetsintää voida tehdä varausilmoituksen puitteissa niin sanottuna etsintätyönä. Mineraalien vaarallisuus, kansallismaisema sekä alueen virkistys-, kulttuuri- ja luontoarvot huomioon ottaen alue ei sovellu kaivostoimintaan.

Lausunto ja vastine

Asiassa annettava ratkaisu huomioon ottaen lausunnon ja vastineiden pyytäminen ei ole tarpeen.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus jättää valitukset tutkimatta.

Hallinto-oikeus hylkää Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry:n ja asiakumppaneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Kaivoslain 162 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisella saa hakea muutosta myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valituskirjelmistä ilmenee, että valittajat ovat varausalueella tai sen vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajia ja yhdistyksiä. Valittajat katsovat malminetsintätoiminnan vaikuttavan haitallisesti muun muassa ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

Hallinto-oikeus toteaa, että varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajiin. Valitusoikeutta arvioitaessa on näin ollen tarkasteltava, onko valittajilla asianosaisasema sen perusteella, että varauspäätöksellä on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla välitön vaikutus valittajien oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun.

Valituksenalaisessa päätöksessä on kysymys kaivoslain 32 §:n 4 momentissa tarkoitettuna varausilmoituksen hyväksymisestä. Hallinto-oikeus toteaa, että varausilmoituksen hyväksymistä koskevalla päätöksellä ei anneta lupaa etsintätyöhön tai malminetsintään valituksissa tarkoitettulla tavalla. Varausilmoituksella hakija voi varata itselleen alueen malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten. Varaus antaa etuoikeuden malminetsintälupaan. Malminetsintäluvan tai kaivosluvan myöntäminen muille kuin ilmoituksen tekijälle ei ole mahdollista alueella, josta on tehty hyväksyttävä varausilmoitus. Muita oikeusvaikutuksia varauspäätöksellä ei ole. Varauspäätös ei anna oikeutta minkäänlaiseen malminetsintään, vaan varaajan oikeus etsintätyöhön perustuu varauspäätöksestä riippumatta kaivoslain 7 §:ään tai kiinteistönomistajan kaivoslain 9 §:ssä tarkoitettuun suostumukseen. Tähän nähden oikeuskäytännössä (KHO 2021:145) on katsottu, että varauspäätöksen mahdollisissa vaikutuksissa alueen kiinteistöjen arvoon, elinkeinon harjoittamiseen, alueen vetovoimaan, investointeihin tai ylipäänsä maankäytön epävarmuuteen on kysymys ainoastaan välillisistä vaikutuksista. Koska varauspäätös ei anna oikeutta malminetsintään tai muihinkaan ympäristöä muuttaviin toimenpiteisiin, varauspäätöksellä ei ole välittömiä vaikutuksia myöskään alueen luontoarvoihin, virkistyskäyttöön tai maisema-arvoihin taikka ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle.

Valituksenalaisella varauspäätöksellä ei ole sellaisia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja välittömiä vaikutuksia valittajien oikeuteen tai etuun alueen maanomistajina tai yhdistyksinä, että heillä olisi valitusoikeus asiassa. Sen vuoksi valitukset on jätettävä tutkimatta.

Asian näin päättyessä ei ole kohtuutonta, että Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry asiakumppaneineen joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kaivoslaki 7 §, 9 §, 44 § ja 55 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 42 § 1 mom., 44 § 2 mom., 81 § 2 mom. 4 kohta ja 95 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Maarit Tiihonen.

Esittelijä Sini Arnkil

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös	Merit Enckell ym. / lupalakimies Aki Nummelin, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry ym., sähköpostitse antopäivänä Tämä päätös lähetetään tiedoksi valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry:lle, jonka on hallintolain 68 §:n 1 momentissa säädetyn vahingonkorvausvastuun uhalla ilmoitettava tiedoksisaannista viipymättä valituskirjelmän muille allekirjoittajille Kansalaisten kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry:lle ja Juha Kainulaiselle.
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä Mineral Exploration Network (Suomi) Oy, postitse antopäivänä Juuan kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä Lieksan kaupunginhallitus, sähköpostitse antopäivänä Polvijärven kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä Kontiolahden kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä Joensuun kaupunginhallitus, sähköpostitse antopäivänä Juuan, Polvijärven ja Kontiolahden kunnanhallitusten sekä Lieksan ja Joensuun kaupunginhallitusten on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla, sitä päivää lukuunottamatta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).